

Cena Kurjera:
W Warszawie: podana jest w nagłówku numeru wieczornego.
Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztową i koszt ekspedycji wynosi: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.
 Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera ani w Warszawie, ani na prowincji przyjmowana być nie może.
 Numer pojedynczy kop. 3.
 Dziś: Romualda Opata.
 Piątek: Jana z Matty Wyzn.
 Sobota: Apolonji P. M. Cyrilla B.
 Niedziela: Scholastyki Panny.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświąteczne tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY CZWARTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-tej rano do 1-oj w południe.

Wschód słońca o godzinie 7 minut 37.
 Zachód " " " " 52.
 Długość dnia godzin 9 minut 15.
 Przybyło " " " " 37.

Wschód księżycy o godzinie 1 minut 22 r.
 Zachód " " " " 4 " 20 w
 Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 10 cali 9.

Poniedziałek: Lucjusza Bisk.
 Wtorek: Gaudentego B. W.
 Środa: Juljana M. i Eulrozyny P.
 Czwartek: Walentego Karłana M.

Cena ogłoszeń:
Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.
Nekrologia: za jeden wiersz 15 kop.
Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.
 Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, ulica Senatorska N. 18.

Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 5-ej rano.

KALENDARZ.

Zgromadzenia: Sesja zgromadzenia malarzy pokojowych. (Sala magistratu—godzina 5 po południu.)
Widowiska: Teatr wielki: „Afykanka“ (występ pani Jakowickiej);—Teatr rozmaitości: „Skarb“ i „Dom otwarty“;—Teatr mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): „Wesele Olivetty“. (Godzina 7 i pół wieczorem).

Hr. Taafe o anarchistach.

W niedzielę po południu korespondent wiedeński Standarda odbył interview z hr. Taafem w sprawie zaprowadzenia stanu wyjątkowego w Wiedniu. Jesteśmy w możności podania czytelnikom treści tej zajmującej rozmowy, którą korespondent przesłał telegraficzną drogą swojemu dziennikowi.

Hr. Taafe mówił co następuje:
 „Rząd oddawna już pochwylił niei nurtowań socjalistycznych i czekał do ostatniej chwili, do której mógł czekać, zanim uciekł się do środków sadowych.

Rząd otrzymał informacje, które zmusiły go do powzięcia wiadomych postanowień. Gdyby informacje te dotarły wprost do uszu ludności, panika ogarnęłaby wszystkie umysły. Musimy mieć pieczę nad życiem i własnością wszystkich, a te właśnie były zagrożone.

W czem polegały nasze informacje, z wielu powodów nateraz przemilczęć muszę. Dlatego i w parlamencie powiem niewiele więcej, jak mówię dzisiaj panu. Wszakże spodziewam się, że będę mógł niebawem w ściślejszym kole, np. w komisji, przedłożyć mój materiał; w owej chwili środki wyjątkowe znajdą powszechne usprawiedliwienie.

Tyle tylko mogę powiedzieć, że wiadomość, jakoby zniknęła skrzynia z dynamitem, jest nieprawdziwą.

Mówią, że wzorem niemieckim powinniśmy byli wnieść prawo przeciw socjalistom. To było niemożliwe. Projekt rządowy, wniesiony do rady państwa, leżałby tam tygodnie, może miesiące, a tu pomoc natchmiastowa była niezbędna.

Szczęściem wynaleźliśmy ustawę z r. 1869-go, która na pierwszą potrzebę wystarczała; zastosowaliśmy ją z małymi zmianami, a byłibyśmy ją jeszcze bardziej ograniczyli, gdyby położenie pozwalało.

Mogliśmy wszystkie przepisy wyjątkowe zwrócić wyłącznie przeciw robotnikom. Nasunęła nam się wszelako uwaga, że i pomiędzy robotnikami są ludzie spokojni, myślący zgodnie z prawem, i że obrazilibyśmy przeto cały stan robotniczy, podczas gdy jesteśmy najmocniej przekonani, że w warstwie tej mniejszość tylko pozwala się uwodzić namowom szaleńców.

Przepisy nasze skierowane są przeto przeciw tym tylko, którzy zagrażają życiu i mieniu, zakłócają porządek i spokój społeczny.

Nie śni mi się wszelako nawet zużytkować środków zarządzonech w celach politycznych, nie przychodzi mi do głowy wykonywać zamachu przeciw liberalizmowi lub prasie.

Kto tak o mnie sądzi, ten mię nie zna, ten mię obraża...

Użycie praw wyjątkowych za dzwignię akcji przeciw politycznym przeciwnikom naszym uważałbym za wstrętne nadużycie, którego nie dopuszczę się przez wzgląd na moje imię i moją przeszłość.

Gdybym zamierzał wystąpić przeciw prasie lub innym instytucjom, czyniłbym to jawnie i bez wybiegów.

Abym jednak używać miał środków wyjątkowych za mur hiszpański dla osłonięcia rzeczywistych moich pobudek, na to jestem za dumny i o to mnie nie posadzi ani cesarz, który mię zna od dzieciństwa, ani żaden neutralny i bezstronny człowiek w gronie moich przeciwników politycznych. Będziemy przestrzegali najsurowiej porządku i spokoju, ale nie naruszymy ani liberalizmu ani prasy, o ile ta ostatnia akcji naszej, podjętej w obronie życia i własności, para-

lizować nie będzie. Co zaś do robotników, rząd nie sądzi, aby uczynił wszystko, co doń należy, zabraniając ich zgromadzeń i zamykając im usta.

Najpierw należy wprowadzić przywrócić porządek i spokój, później wszakże będziemy musieli przystąpić do leczenia ran, które sączą się istotnie.

Rząd, który wystąpił już przed radą państwa z projektami ustawodawczymi w tym kierunku, gotów będzie wysłuchać życzeń i skarg robotników z największą bezstronnością.

Uczyni on wszystko, co posłużyć może do zadowolenia ich słusznych życzeń.”

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Senat finlandzki, jak donoszą Now., wystąpił z projektem organizacji obrony morskiej narodowej w Finlandji; projekt ten ma być roztrząsany przez ministerjum wojny.

Komisja, opracowująca przepisy o handlu trunkami uchwaliła, iż handel ten ma być wolny, a liczba miejsc sprzedaży nieograniczona, zastrzegła wszakże, iż miejscowe władze mogą w razie potrzeby zmniejszać liczbę zakładów trunkowych, nie przekraczając tylko ustanowionego ich minimum.

Na mocy uchwały rady państwa z dnia 24-go kwietnia r. 1883-go, poczynszy od dnia 13-go stycznia r. b. opłata patentowa dla zakładów sprzedaży trunku, podwyższoną została do wysokości w miejscowościach 1-go rzędu rs. 550, rs. 280 dla 2-go, rs. 140 dla 3-go. Opłata patentowa jest niezależną od świadectwa rozprzedaży trunków na kieliszki tj. z naczyń otwartych, która według wiadomości nadeszłych z Petersburga ma ulec obniżeniu.

Dzienniki petersburskie przytaczają następujące szczegóły o obecnym stanie projektu normalnej dla wszystkich kolei nomenklatury towarów. Opracowanie tego projektu poruczył specjalnej komisji jeszcze 9-ty zjazd ogólny przedstawicieli kolejowych, poczem opracowany przez komisję projekt został rozesłany do opinii zarządów kolejowych

105)

ZAKŁĘTY DWÓR.

POWIEŚĆ W DWOCH TOMACH

przez **Walerego Łozińskiego.**

(Dalszy ciąg.)

Hrabia drżał jak listek, ale już nie z samej tylko nieświadomej zgrozy.

Schody te wywoływały w nim liczne i rozrzucające wspomnienia z lat dziecięcych. Ileż to razy schodził temi schodami z matką, boną lub gubernatorem, a jak często odbierał surowe upomnienia, że dwa schody przesłakiwał naraz, chcąc dorównać Mikołajowi, dla którego pięć i sześć nie było wielką przeszkodą.

Raz był upadł przy podobnej próbie i do krwi ścierał głowę, a ileż to potrzeba było pieczęci matki, aby uśmierzyć ból nieznośny.

Przeszło osiemnaście lat nie stąpił tu nogą, bo odwiedzając brata w czasie choroby, zwiedził tylko pół pałacu.

Stary kozak jakby odgadując stan duszy hrabiego, obrócił się nagle i przyswiewając latarnią dokoła, rzekł z pewnym naciskiem:

— Czy jasny pan widzi dobrze?

— Widzę. Idź tylko śpieszniej!

Kość Bulij szybko postąpił naprzód, a niebawem stanął na gorze.

Szeroki kurytarz rozbiegał się ztąd na dwie strony, a wprost schodów wspaniale znajdowały się drzwi.

Kość Bulij nie dobywał już klucza, pościął tylko za kławkę, a drzwi rozwarły się na ścieżaj.

Hrabia wzdrygnął się i odskoczył o krok. Wiedział, że drzwi te prowadziły do czerwonego pokoju, o którym od lat dziecięcych nie mógł wspomnieć nigdy bez lekkiego drżenia.

W czerwonym pokoju uprzytomniał się zaraz obłąkany ojciec, jak chudy, wynędzniały cierpieniem a sztywny i nieruchomy jak mumja, siedział w swem krześle poręczowym, i głuchym, grobowym, jakby podziemnym głosem, wołał nieustannie:

— Niepozwalam! Protestuję!

Hrabia dzieckiem bardzo rzadko i to tylko w jakichś ważnych i uroczystych chwilach odwiedzał ojca w takim stanie. Nieboszczka starościna obawiała się owych jego chwilowych wybuchów gwałtowności, kiedy to jak wiemy, dobywał karabeli i jak opętany rwał w stół dębowy, mniemając, że mści zdradę Potockiego, Ponińskiego, Branieckiego...

Kość Bulij zdawał się spostrzegać wzraszenie hrabiego, bo czasami zerknął z pod oka ku niemu, a lekki uśmiech złośliwy osiadł na ustach.

— Jesteśmy już na miejscu jasny panie — ozwał się nareszcie uroczystym głosem.

I przechodząc ów wielki, skórzanemi ławkami dokoła otoczony przedpokój, który znamy z wyprawy Ratiliny, rozwarł na ścieżaj drzwi od czerwonej sali portretowej.

— Zaraz zapalę świece, jasny panie — rzekł i latarkę postawił na ziemi, a sam postąpił ku znemu nam mahoniowemu biurku i pozapalałwszy woskowe świece w obudwu dwuramiennych kandelabrach, postawił je na szerokim stole dębowym w środku sali.

Blask świece nie oświetlał jasno całej przestrzeni.

Dalsze rzędy portretów rodzinnych wyglądały jak w mgłę a ustawione po kątach zbroje i trofea wojenne przybierały w cieniu jakieś potworne, fantastyczne postacie.

Hrabia czuł, że mu serce bije gwałtownie, i jakieś zimne mrowie przechodziło go czasami od stóp do głowy. Znajdował się o północy w opuszczonej sali swych przodków w towarzystwie człowieka, który w całej swej postaci, w każdym ruchu i spojrzeniu miał coś naprawdę przerażającego.

Kość Bulij odkąd wstąpił do czerwonego pokoju, wydawał się jeszcze surowszym i uroczystszym nawet niż przed chwilą. Twarz jego przybrała jakiś dziwny, niepodobny do opisania wyraz. Stał nagle na miejscu jak wryty, i skrzyżowawszy ręce na piersiach, wlepił wzrok nieruchomy w jeden kąt sali.

Hrabia powiódł oczyma po ścianach obwieszonych portretami, a mimo tajemnej zgrozy, jaka nim wstrząsała, wyprostował się nagle w całej postawie, a nawet uśmiech szczęścia i dumy rozjaśnił mu twarz zmieszana.

Widok tyłu sławą okrytych przodków zdawał się niespodziewaną napawać go odwagą i otuchą, bo zapominając nagle o swej obawie nieświadomej, pochwylił za jeden lichtarz dwuramienny, i postępując szybko ku ścianie, zaczął roziskrzonym okiem przypatrywać się rysom i postaciom swych szczytnych antenatów.

Kość Bulij stał ciągle niemy i nieruchomy na jednym miejscu i dopiero po chwili obejrzał się za swym towarzyszem i z szczególniejszym wyrazem śledził każde jego poruszenie.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

W odpowiedzi koleje oświadczyły, iż normalnej nomenklatury przyjąć nie mogą; jedne z nich oświadczyły się za nomenklaturą w komunikacji prostej kolei pierwszej grupy, drugie za nomenklaturą grupy drugiej, inne wreszcie za nomenklaturą w komunikacji zagranicznej. Skutkiem tego, komisja, pragnąc ostatecznie ważną tę sprawę załatwić, postanowiła zająć się porównaniem trzech wspomnianych typów nomenklatur i na tem porównaniu opracować następnie plan nomenklatury wspólnej. Przed dwoma laty olbrzymią tę pracę komisja nareszcie ukończyła. Wygotowany przez nią projekt nomenklatury obejmował 2,500 nazw towarów, zaliczonych do 129 grup alfabetycznych. Po zarządzeniu pewnych zmian przez ministerjum komunikacji, nomenklatura doczekała się sankcji rządowej. Zarządowi kolejowemu polecono stosować się do niej od dnia 13-go stycznia r. b. Tymczasem na zjeździe grudniowym przedstawiciele kolejowych większość kolei oświadczyła, iż nie może wprowadzić nomenklatury ogólnej, gdyż w takim razie należałoby zmienić wszystkie taryfy wewnętrzne, a więc podjąć nową olbrzymią pracę. Nomenklatura ta wymaga też uprzedniego porozumienia się kolei w pojedynczych grupach, oraz wygotowania ogólnej klasyfikacji maksymalnej towarów. Biorąc okoliczności powyższe pod uwagę, zjazd grudniowy wystąpił do ministerjum komunikacji z prośbą o odroczenie terminu nomenklatury dla komunikacji wewnętrznej do dnia 13-go maja, dla bezpośredniej zaś do dnia 13-go lipca r. b., oraz o wyznaczenie komisji do opracowania ogólnej klasyfikacji maksymalnej towarów. Oba wnioski zostały przyjęte.

Wskutek odezwy właściwej władzy do zarządów kolejowych, w sprawie zagranicznych poddanych, zajmujących posady etatowe, z nielicznym wyjątkiem wszyscy niemal poddani obcy (najwięcej Austriacy i Niemcecy), służący na tutejszych kolejach, podali prośby o poddaństwo rosyjskie, co też przy ostatnim spisie urzędników i oficyalistów kolejowych wykonaniem zostało.

Zarząd kolei nadwiślańskiej zamierza urządzić szereg szkół elementarnych dla dzieci służby kolejowej; szkółki mają istnieć co kilka stacyj dzieci zaś będą dojeżdżały do nich pociągami bezpłatnie.

Zmiany pocztowe w Królestwie Polskiem, spowodowane budową kolei iwangrodzko-dąbrowskiej, które kilkakrotnie już wyszczególnialiśmy, wchodzi w wykonanie z dniem 13-ym października r. b., t. j. z otwarciem ruchu pasażerskiego na tej drodze. Opóźnienie zmian pocztowych w guberniach radomskiej i kieleckiej, po wybudowaniu drogi żelaznej siedlecko-malkińskiej w gubernji siedleckiej zaprowadzone zostały nowe porządki, mianowicie: ruch pocztowy na trasie z Łochowa do Węgrowa, z Siedlec do Węgrowa na Mokobody, z Siedlec do Sokółowa, z Nuru do Sokółowa przez Sterdyń, ustanie. Natomiast miasta powiatowe Węgrów i Sokółów komunikować się będą przez stacje kolei siedlecko-malkińskiej, Miedzna zaś i Kossów pozyskują stacje pocztowe.

Ministerjum sprawiedliwości wyjednało, jak donoszą *Nowe*, w radzie państwa zatwierdzenie powiększonego etatu sądów w Piotrkowie i Łodzi, skutkiem czego w obu tych miastach wkrótce

będą utworzone dwie dodatkowe posady sędziów pokoju.

Kasa miejska warszawska w ciągu ubiegłego miesiąca wyegzekwowała należności bieżących rs. 50,195 kop. 97, zaległości rs. 14,060 kop. 62, pozostaje jeszcze do wyegzekwowania należności bieżących rs. 1,264,400 kop. 5, oraz zaległości rs. 648,634 kop. 74.

Zaległości opłat od właścicieli straganów na placu za Żelazną Bramą i na rynku na Starem Mieście wynoszą ogółem rs. 15,289, z której to sumy na zaległości od właścicieli straganów ze Starego Miasta rs. 2,314. Z tego powodu początkowo nakazano bezwzględnie egzekwować należność od właścicieli, przez uprzątnięcie straganów. Z uwagi jednak, iż w dniu 13-ym kwietnia nastąpi reforma targów i zamiana straganów na żelazne stoliki, postanowiono tylko egzekwowanie zaległości bez usuwania straganów, oraz należność za pierwszy kwartał roku bieżącego.

Z dniem 29-ym b. m. upływa ostateczny termin wykupna lub prolongowania kosztowności, zastawionych w lombardzie warszawskim; licytacja fantów rozpocznie się dnia 19-go marca i odbywać się będzie w godzinach od 9—1-ej z południa.

Z teatru i muzyki.

Dziś na scenie teatru Wielkiego trzeci występ gościnny p. Friderici-Jakowickiej.

"Pokusa" Danieckiego, odłożona z powodu niedyspozycji p. Kwiecińskiego, ukaże się w połowie przyszłego tygodnia.

Zdrowie Żółkowskiego nie polepsza się i znakomity artysta nasz nie może podnieść się z łóżka do którego przykuwają go ciężkie cierpienia.

Lekarze robią nadzieję, iż Żółkowski wystąpić będzie mógł ledwie za kilka tygodni.

W przyszłym tygodniu powróci ma na deski teatralne br. Ludowa, przebywająca, jak wiadomo, od dłuższego czasu na urlopie.

Na scenie Rozmaitości wznowioną będzie wkrótce cenna komedia Blizińskiego "Rozbitki".

W paryskim teatrze włoskim odbyło się w tych przedstawienie "Herodjady" Masseneta.

Dwaj bracia Reszkowie śpiewali główne partie w tej operze, a dzienniki paryskie oddają należyta sprawiedliwość talentowi obu polskich artystów.

Edward Reszka, jako już dobrze znany publiczności, wystąpieniem swoim w "Herodjadzie" usprawiedliwił pochlebną opinię, jaką dawniej zjednać sobie potrafił.

Ale równe powodzenie spotkało brata jego Jana Reszke, który obsypywany etągami oklaskami, stanął odrazu w pierwszym rzędzie śpiewaków europejskich.

Szczególniej podobała się scena w więzieniu, w której ut. piersiowe młodego śpiewaka, stawiło na na pamięć paryżanom czasy Dupręgo.

Pożądana wystawa.

Znakomity nasz podróżnik i uczonec, Benedykt Dybowski, ulegając wielostronnym życzeniom, zezwolił na publiczną wystawę cennych swoich zbiorów naukowych.

Wystawa otwarta być ma pojutrze w domu hr. Krasieńskiego na Ordynackiem.

Dochód z wstępu obroceny zostanie na rzecz "Pamiętnika fizjograficznego", wydawnictwa, które ku

prawdziwemu wstydomi społeczeństwa chyli się do upadku...

Szpital dla dzieci.

Otrzymałmy sprawozdanie z ruchu chorych i obrotu funduszów szpitala dla dzieci fundacji Bersanów i Baumanów w r. 1883 im.

Według tego wykazu szpital przyjął w ciągu roku sprawozdawczego 360 dzieci na kurację bezpłatną, że zaś z poprzedniego roku pozostało 25 dzieci, przeto w ogóle korzystało ze szpitala 385 dzieci, tj. 206 chłopców i 179 dziewcząt.

W ciągu też roku wyszło ze szpitala 298 chorych, umarło 64, pozostało zaś na r. b. 19.

Ogółem dzieci przebyły na kuracji 8,014 dni, dziennie było chorych 21·9, średni czas pobytu chorych wynosił 20·8 dni, procent śmiertelności uczynił 17·6%.

Dochodu szpital miał rs. 6,378 kop. 14.

Z sumy tej wydano rs. 5,974 kop. 2, mianowicie rs. 868 kop. 27 na żywność dla dzieci, rs. 930 k. 75 na żywność dla służby, rs. 564 kop. 77½, na lekarstwa i środki opatrunkowe, rs. 1540 k. 38 na płaco i rs. 2,069 k. 84½, na opał, światło, bieliznę, utrzymanie zabudowań itd.

Na żywność dla jednego chorego wydawano średnio 10·8 kop. dziennie, na lekarstwa 7 kop.

Ambulatorjum szpitalne udzieliło porady bezpłatnej 7,996 chorym dzieciom przychodnim starożytnym i 2,238 chrześcijańskim, ogółem 10,234 dzieciom.

Biblioteka lekarska liczy obecnie 500 tomów.

Cieszyć się dziatki!

Pozostałe puste place przy ulicy Włodzimierskiej pod nr 8-ym i 10-ym, otrzymały podobno zaszczytne przeznaczenie.

Oto właściciel ich pan J., zamierza, jak mówią, wznieść cyrk dla trupy p. Salamońskiego, który bez obawy konkurencji pp. Cinielich, zamierza po raz wtóry obrać Warszawę za punkt oparcia.

Cyrk cały z żelaza zamówiony być już ma w berlińskiej odlewni żelaza przez samego pana S., który posiada już w Warszawie swojego agenta i trzyma na stajni kilku przyszłych czworonożnych artystów...

Cyrk pana S. bawi obecnie w Odesie, zawitalby zaś do Warszawy w końcu r. b.

Bal kolejowy.

Urzędniczy zarząd kolei nadwiślańskiej noszą się z myślą urządzenia balu składkowego w jednym z lokalów publicznych.

Bal ten odbyłby się w ostatnich dniach karnawału.

Niezwykły okaz.

Już drugi raz w bieżącym tygodniu okazywano nam gałązkę wierzby z pobliskiej wioski, pokrytą pączkami.

Jak na początek lutego okaz ten rzeczywiście zasługuje na podziw.

Bajarz.

Do czego bo się już ludziska nie biorą?

Kataryniarze, skrzypki, śpiewacy podwórzowi, wszystko to indywiduala żebracze, które żebraną swoją pozorują jakimś zajęciem.

Pierwszy raz jednak zdarzyło nam się spotkać... bajora wędrownego.

Jest to niemłody już mężczyzna, lat około 60-ku, ubrany ubogo ale schludnie.

Pyta się następnie sz. "Żona i matka", czy nie lepiej byłoby zażyć stopę życia i pilnować się starej zasady: według stawu grobla.

Ale zaraz odpowiada sama sobie, że miłość własna nie pozwoli na to...

Aha! Więc to miłość własna każe prowadzić córkę na zabawy w takie towarzystwa, gdzie będą ją cenić jedynie podług tego, jak ubrana i ile mieć będzie posagu? Miłość własna każe częstować wystawną kolacją i kosztownym winem zgrać łowców posagowych, którzy cynicznie oceniają wartość panien podług tego, co znajdują w drugim dziale księgi hipotecznej, a dobrą zabawą mierzą skalą tego, co zjedli i wypili?!

Czyby ta miłość własna nie skierowała się rozsądniej i racjonalniej, gdyby ją zwrócić w kierunku wprost przeciwnym?

A mianowicie: fundusze marnowane na stroje i przyjęcia, których marność ocenia autorka, jabym łożyła na taką edukację moich córek (gdybym je miała), któraby im zapewnić mogła w przyszłości byt niezależny, czyniąc je zdolnymi do pracy produkcyjnej, w razie gdyby nie znalazły mężów, albo gdyby znalazły ubogich. Następnie, zamiast hordy bezmyślnych próżniaków, postarałabym się dla nich o towarzystwo pożyteczniejsze i miłsze, przyjmując w swoim domu ludzi wykształconych i pracujących, którzy zwracałby więcej uwagi na przymioty wewnętrzne moich córek, niż na ich stroje. W następstwie zaś — w marzeniach matrymonialnych z

Kwestja pieniężna.

W poruszonej przez nas kwestji otrzymujemy następujące pismo:

Szanowny panie redaktorze!

Doprawdy nie mam odwagi brać pióra do ręki po ostatniej kronice p. Prusa, która atakuje zapal do pisania u przedstawicieli plei nadobnej.

Jednak zapal mój jest tak silny, że nawet strach zwyciężył, i każe mi koniecznie wtrącić swoje trzy grosze do kwestji, będącej dziś w szpaltach *Kurjera* na porządku dziennym.

Nie mogę się tu wstrzymać od nawiasowej uwagi i wynurzenia zału, iż p. Prus nigdy nie okazywał przyjaznych uczuć dla słabszej połowy rodu ludzkiego. To nasuwa mi domysł, że: albo doznał kiedyś z tej strony straszliwego pogromu — albo też miał do czynienia z takimi jedynie okazami, które zdolały go zaledwie natchnąć politowaniem, albo ironją... Ach, serce mi bije ze strachu, co on powie, gdy to przeczyta — ale wracam do kwestji, która mnie obecnie pochłania, a tą jest "kwestja pieniężna" podniesiona w tych dniach przez "Żonę i matkę."

Najpierw, przebiegłszy *curriculum vitae* tej sz. pani, dochodzi się do przekonania, że rodzice wychowywali ją niepraktycznie, łożąc zbyt wiele na po-

wierzchną, salonową edukację — jak to sama wyznaje, z pominięciem kierunku praktycznego — co się w dalszym ciągu daje zauważyć.

Posiada ona jednak wiele zdrowego rozsądku i jasnych poglądów na świat i stosunki towarzyskie.

Mimowoli więc wybiega tu na usta pytanie, dlaczego, widząc doskonale całą wadliwość i czczość tych stosunków stosuje się jednak do nich tak niewolniczo?

Dlaczego, dumną będąc z wychowania swoich córek, daje im za zwyczaj otoczenie towarzystwem młodych ludzi, którzy, jak to sama wyznaje, krążą tylko około rzeczywiście bogatych panien, nie dbając ani o ich powierzchowność, ani o inteligencję, których zabawa jedynie na tem zależy, aby skonsumowali całą kolację i wypili dobrego wina; w przeciwnym razie opieszale wypełniają swoje obowiązki (danserów). Jakto! więc rozsądna żona i matka uważa takie okazy za stosowne towarzystwo dla swoich córek! Z ich grona ma zamiar wybrać dla nich mężów! Wyznaje, że w takich jedynie towarzystwach ona i jej dzieci czują się na swoim miejscu! Opasa ich bażantami i opaja szampanem, karmiąc na codzień swoje dzieci czystą herbatą i suchemi bułkami!...

Któżby mi też kazał wydawać 300 do 400 rs. na zbyt liczne przyjęcie gości, którzy nie dbają o mnie, którzy mnie lekceważą, jeśli nie mam majątku, a to wszystko z krzywdą żołądków mojej własnej rodziny!

Wchodząc na podwórze krzyczy tubalnym głosem:

— Bajki, powieści opowiadam — tanio a zajmująco!

Przywołany, przedewszystkiem godzi się o cenę, oświadczając, iż godzinę liczy sobie pół rubelka.

Wiele osób zgadza się na pół godziny, a lokatorzy z klasy mniej inteligentnej, jak rzemieślnicy, slugi itp. składają się po kilka i kilkanaście groszy, aby w ciągu godziny usłyszeć jaką ciekawą historję.

Bajarz opowiada różne straszne historie o morderstwach, czarownikach, trawestuje romanse Walter-Scotta itp.

Opowiada on bardzo płynnie stylem kwiecistym, napuszony, ze stosowną chociaż często fałszywie afektowaną modulacją głosu i jednocześnie gestykuluje jak aktor na scenie.

Jeżeli przypadkiem zdarzy mu się spotkać słuchacza z klasy inteligentnej, wówczas recytuje jakiś dramat lub tragedję, przekraczając mnóstwo szczegółów i deklamując dosłownie niektóre wyjątki.

Jest to podobno dawny aktor prowincjonalny, który w ten sposób zarabia teraz na życie.

Na chętnych słuchaczach nigdy mu nie zbywa, a w niektórych domach zyskał sobie taką popularność, że od czasu do czasu przychodzi tam zawsze pewny zarobekowańca kilku złotych.

— Smutna karjera.

Na podwórcach domów zjawia się ociemniała kobieta zwracająca głosem swoim powszechną uwagę. Śpiewaczka jakkolwiek śpiewa popolsku, zdradza jednak pochodzenie niemieckie.

Ktoś z ciekawych wypytywał ją o przeszłość i dowiedział się, iż przed kilkoma laty była ona śpiewaczką koncertową, wskutek wszakże utraty wzroku zamieniła estradę na... podwórze.

Rodzina zamieszkująca w Wiedniu oddawna wyrzekła się marnotrawnej córki i dziś pomimo straszego losu zabroniła jej powrotu.

— Smutny los zaiste...

— Niestosowny żarcik.

Pa... zaliczający się do ludzi inteligentnych przed kilkoma dniami zaręczył się z młodą i przystojną osobką.

Pragnąc „wypróbować“ swoją narzeczoną pewnego pięknego poranku napisał list donoszący o niebezpiecznym wypadku jakiego stał się ofiarą, skutkiem czego życie jego pozostaje w niebezpieczeństwie.

W godzinę po wysłaniu listu żartowniś przybył do domu przyszłej oblubienicy gdzie zastał wszystkich w głębokim smutku i żalobie.

Zjawienie się jednak młodego człowieka, jak również wyjaśnienie żartu, tak źle usposobiło rodzinę narzeczonej, iż... wymówiono dom kawalerowi, który ubolewa nad źle obmyślonym żartem.

— Także goście.

Policja przytrzymała trzech persów, którzy przed kilkoma dniami przybyli do Warszawy z Berlina.

Mówią oni łamanym językiem polskim i rosyjskim.

Znaleziono przy nich różne przedmioty pochodzące z kradzieży w sklepach.

Persowie, o ile sądzić można, mają paszporty fałszywe, ponieważ papiery żadnego z nich nie zgadzają się z rzeczywistością.

Jeden z tych persów grając w karty z pewnym kupcem na Nalewkach przegrał doń rs. 500 w gotówiznie.

— Oszust.

W tych dniach znikł z horyzontu Warszawy agent jubilerski S., który od kilku lat cieszył się zaufaniem wielu tutejszych jubilerów.

Ajent ten otrzymywał z różnych stron, a przeważnie z Cesarstwa, rozmaite zamówienia na kosztowności, które brał zwykle na kredyt od jubilerów warszawskich, a następnie w jakiś czas później rachunek z nimi regulował.

Otóż ostatnimi czasy od kilku jubilerów nabrał on towaru na kilkanaście tysięcy rubli i nagle zniknął.

Jubilerzy nie widząc przez długi czas S., zaniepokojeni zgłosili się do jego mieszkania.

Okazało się, iż S. ze wszystkimi klejnotami zemknął za granicę.

— Schwytani.

Jan Luberadski, który, jak wspominaliśmy, spełnił znaczną kradzież na ulicy Zielnej, w charakterze... murarza został nocy wczorajszej schwytany.

Łotr przyznał się do wszystkiego, jak również do innych kradzieży poprzednio dokonanych.

Sprzedził on wszystkie przedmioty za 80 rs. (wartujące 4000 rs.) niejakiej Londzkiej, zamieszkałej pod nr 32 na Nowo-Miłej.

Część rzeczy zdolano od niej wydobyć, reszta została już w kurs puszczonej.

Pomoconikiem Luberadzkiego w kradzieży na Zielnej był niejaki Róż, którego także przytrzymał.

— Znaczna kradzież.

Z mieszkania p. W. na Bonifraterskiej, skradziono różne przedmioty wartości 600 rs.

Kradzież spełnioną została w biały dzień przez wylamanie zamków.

— Zuchwały napad.

Na Nowym Świecie pod nr 49, do mieszkania stróża wpadł w biały dzień nieznany człowiek.

W izdebce znajdowała się sama jedna żona stróża w dodatku obłożnie chora.

Na widok nieznanego wydała ona okrzyk przestachu. Ten rzucił się na chorą kobietę i począł ją dusić za gardło.

W tem dał się słyszeć w bramie jakiś hałas.

Napastnik widocznie z obawy pomocy, pochwycił kilka sztuk garderoby leżącej na wierzchu i szybko umknął.

Biedna chora wskutek duszenia i przestachu jeszcze bardziej zaniemogła i życiu jej grozi niebezpieczeństwo.

— Wypadki.

Na Dobrej wóz roboczy najechał na dożkę nr 796, z której wypadł pasażer i mocno zranił się w głowę. — Na Prądze Joachim B. rabiąc drzewo odciał sobie przez nieostrożność dwa palce u lewej ręki. — Na Krakowskim-Przedmieściu dożkarz nr 843 zranił dyszlem przechodzącego Jana L. w głowę.

— Na cel dobroczynny.

W Sieradzu odbędzie się w dniu 16-ym b. m. trzeci bal publiczny, z którego dochód obrócony zostanie na zasilenie funduszów miejscowych zakładów dobroczynnych.

Dwie poprzednie zabawy uorganizowane na taki sam cel, cieszyły się zupełnym powodzeniem.

— Przebudowanie szpitala.

Szpital św. Małgorzaty w m. Marjampolu w r. b. zostanie przebudowany i z gruntu odrestaurowany. Na ten cel przeznaczono sumę rs. 5,100.

— Kasa pomocy.

Uczestnicy straży ogniowej w Warcie powzięli dobry projekt założenia wzajemnej kasy pomocy.

W r. 1882-m kasa ta miała dochodu rs. 101 kop. 4, wydatki zaś jej wynosiły rs. 88 kop. 33 1/2.

Powoli jednak kasa zaczęła wzbudzać coraz mniejsze zainteresowanie i dziś podobno większość członków zalega w spłacie dobrowolnie zadeklarowanych składek w ilości 10 kop. miesięcznie.

— Szkoda!

Może inne straże ogniowe miejskie wezmą przykład z wareckiej i założą u siebie podobne kasy pomocy, byleby tylko nie z tak smutnym rezultatem...

— Uwaga.

W okolicach Lublina często spotkać się można w chatach włościańskich z piecami zamykanymi na drzewiczki hermetyczne.

Szczególnie przytrafia się to we wsiach, które ułożyły się z dworami o zamianę służebności leśnych.

Jest to dowodem, iż włościanie umieją szanować drzewo we własnych lasach.

Pod tym też względem górują oni nad właścicielami domów po miastach prowincjonalnych, gdyż ci, pomimo wzrastającej drożyzny drzewa, bynajmniej nie czują potrzeby urządzania pieców, hermetycznie zamykanych.

— Obawy kary.

Z Żytomierza piszą do nas 2-go b. m. co następuje:

„Major J., zamieszkały przy ul. Prochorowskiej, dla zabezpieczenia pięknych swoich koni od złodziei, kazał uzbrojonymu żołnierzowi nocować w stajni.

W dniu 31-ym z. m. w nocy żołnierz, usłyszawszy, iż ktoś dobija się do drzwi, zbliżył się do nich i przez szparę zauważył człowieka.

Chcąc ukarać szkodnika, wartownik włożył pałasz do szpary i kiedy rabuś zbliżył się, pechnął go silnie pałaszem.

Cios trafił w same gardło — złodziej padł martwy na ziemię.

Zabójca, bojąc się odpowiedzialności, zawiązał trupa w worek i rzucił go do jaru, gdzie go wkrótce wysłedziła policja.

Fakt cały został dowiedziony, a sprawa toczy się obecnie na drodze sądowej.”

— Wypadki kolejowe.

W dniu 1-ym b. m. na Stacji Chełm, kolei nadwiślańskiej zwały się podkłady na dozorcę remontowego, silnie nadwierzając mu nogę.

Ranny odesłany został na dwumiesięczną kurację do domu.

— Samobójstwo.

Z Chełma donoszą nam o smutnym wypadku, jaki wydarzył się w tych dniach we wsi Wereszcze małe.

Miejscowy gospodarz Jan Sadowski, w wieku lat 70, człowiek bardzo zamożny, poróżnił się z synem, który targnął się na własną matkę i zabrał rodzicom krowę.

Syn ułtając gniewu ojca, zgodził się za parobka do sąsiedniego folwarku.

Stary ojciec z rozpaczny powiesił się na drugi dzień po odejściu nieposłusznego dziecka.

ideał stawiali w przyszłej żonie serce i charakter, nie ruble...

Czy przyszły los córek moich nie zyskałby na tem?...

Co właściwie stanowi szczęście: czy posiadanie wspaniałych apartamentów, batystowych i koronkowych neglizy, aksamitnych sukien, a obok tego czczości i niesmaku, jakie wywołuje życie próżniacza i bezmyślnie, czy też miłość przy bycie umiarkowanym, wiara i ufność w uczucia męża, praca nad podniesieniem własnej wartości, aby stać się godną jego towarzyszką, nie lalką i bawidelkiem?

Nietrudno kobiecie być dobrą żoną i matką, dobrą obywatelką kraju i pożyteczną częścią swego społeczeństwa, gdy ma męża, którego kocha — wzajem kochana, który rozbudzić w niej potrafi wyższe aspiracje, niż współzawodnictwo z przyjaciółkami w strojach i przyjęciach, i dopomaga jej do tego, aby mu się stała towarzyszką i przyjaciółką w prawdziwym tego słowa znaczeniu.

I na odwrot: żąd powstają wiarołomstwa, skandale i rozwody?

Mnie się zdaje, że można ich na pewno oczekiwać, wydając córkę za mąż w warunkach, gdzie jedynym celem z jednej strony jest posag, a z drugiej zapewnienie świętego bytu, bez zwracania najmniejszej uwagi na stronę moralną i umysłową.

Prostem następstwem takiego traktowania „interesu“ są rozezarowania i zdrady...

Ja także wychowana byłam mniej więcej w tych warunkach, jak sz. „Żona i matka“, bo niestety, jest to do dziś czas system ogólny naszej edukacji. A

choć moi rodzice nie żyli na pańskiej stopie, przecie od czasu do czasu bywały też u nas zabawy i przyjęcia. Ja i moje siostry z nastaniem karnawału bawiliśmy się szalenie. Nie było tygodnia, żebyśmy nie były na kilku wieczorach, ciągle więc zaprzętałyśmy sobie głowę albo obmyślaniem strojów, albo marzeniami o ubiegłej zabawie.

Ale taki tryb życia prędko mi się znudził. Uznałam całą czczość jego i pustkę — i zapragnęłam zmiany. Widziałam coś upokarzającego w biernym wyczekiwaniu męża, któryby mnie raczył wziąć z łaski mojej, bo posagów nie posiadałyśmy wcale, a przytem ja, będąc brzydka, nie spodziewałam go się zupełnie.

Jako lekarstwa na te dolegliwości mej duszy — chwyciłam się pracy. Postarałam się o lekcje, i wkrótce zarabiałam miesięcznie dwadzieścia kilka rubli. Uszczęśliwiona byłam zmianą, jaką zauważyłam we wnętrzu swojej istoty. Miałam więc wreszcie jakiś cel przed sobą! Czulałam się niezależną, wolną, jak ptak, gdy stasując swoje potrzeby do dochodów, nie potrzebowałam nikogo o nie prosić, a mogłam dawać! Czulałam się pożyteczną częścią społeczeństwa — nie bezmyślną i próżniaczą lalką. Czulałam szacunek dla samej siebie! Gardziłam młodzieżą, która się ęgania za posagami, próżnując tymczasem, bom była więcej od nich warta. Zresztą rzadko spotykałam podobne okazy, mając za zwykłe otoczenie ludzi nauki i pracy, którzy własnym przykładem podbudzali moją ambicję zdobycia niezależności materialnej.

Wreszcie, o dziwo! — wyszłam za mąż — natural-

nie że z miłości, z prawdziwej, szczerzej miłości, za tego, którego mi nie narzucił ani wybór ani namowy cioci i opiekunek, ani konieczność zapewnienia sobie bytu na przyszłość, bo i sama dałabym sobie radę na świecie.

Niektórzy znajomi litowali się, ganiąc mój wybór ze względów materialnych, ale ja śmiałam się z tego i śmieję dotychczas.

Wprawdzie oboje pracujemy, aby zaspokoić umiarkowane nasze potrzeby, — ale czyż to próżniactwo i używanie stanowi szczęście?

O — nieprawda!

Tylko miłość, spokój i praca pożyteczna może dać kobiecie takie zadowolenie, że jej życie zapelni po brzegi, nie pozostawiając miejsca na chorobliwe marzenia i płoche zachcianki...

Więc ja jestem szczęśliwą — bo wiem, że mój mąż już zawsze mnie kochać będzie, i że nie zginiemy, choć nie mamy ani kapitałów, ani kamienicy, gdyż pracować możemy i chcemy.

I myślę właśnie, że jeśli będę miała córki, zupełnie będę spokojna o ich przyszłość, bo tak je wychowam, aby umiały same zapewnić sobie byt niezależny, nie wyczekując na mężów.

A jeśli im się zdarzy jakiś wielbiciel — godny ich serea i przymiotów — niech idą w ślady swojej matki.

W takich warunkach o kwestji pieniężnej nikt nie pomyśli — zastąpi ją za to kwestja miłości i szczęścia, których temat nie wyczerpie się dopóty, póki ród ludzki ozdabiać będzie tę ziemię...

Żonka.

